

РЕЦЕНЗИЯ

От

Проф. д-р Андрияна Йовчева Андреева

По конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, обявен в ДВ бр. ДВ, бр. 44 /21.05.2024 г., поправка ДВ, бр. 49/11.06.2024 г., за нуждите на Икономически университет-Варна, катедра „Правни науки“ с единствен кандидат – Галина Огнянова Йолова - Паскалева

Настоящата рецензия е изготвена на основание Заповед РД 06-98/9.07.2024 г. на Ректора на Икономически университет-Варна за определяне състав на научно жури за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, обявен в ДВ, бр. 44 /21.05.2024 г., поправка ДВ, бр. 49/11.06.2024 г. за нуждите на Икономически университет-Варна, катедра „Правни науки“, както и решение на първо заседание на научното жури, проведено на 23.08.2024 г.

I. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „професор“ е в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, обявен в ДВ, бр. 44 /21.05.2024 г., поправка ДВ, бр. 49/11.06.2024 г. за нуждите на Икономически университет-Варна, катедра „Правни науки“.

II. Кандидат по конкурса

Единственият кандидат по конкурса е доц д-р Галина Огнянова Йолова - Паскалева. Доц. Йолова – Паскалева е преподавател в ИУ-Варна, катедра „Правни науки“ от 1996 г. до настоящия момент. Подадените от кандидата документи са изцяло в съответствие със Закона за РАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и чл.77 и чл. 80, ал.1 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ – Варна (ПРАСИУВ).

Доц. Йолова – Паскалева е допусната до участие в конкурса като отговаряща на изискванията по чл. 62 от ПРАСИУ - Варна и количествените изисквания съгласно Приложение №1 от същия Правилник.

III. Биографична справка и персонална характеристика на кандидата

Галина Огнянова Йолова – Паскалева е родена на 10.10.1973 г. в град Варна.

През 1991г. завършва средното си образование в СОУ “Св. Климент Охридски“, гр. Варна, а през 1996 г. завършва специалност „Право“ в Икономически университет – Варна, като се дипломира с общ успех от държавните изпити – отличен 6,00.

През 1996 г. след успешно проведен конкурс е назначена за асистент в катедра Наказателно - правни науки на Юридически факултет на ИУ-Варна, като през 1999 г. заема академичната длъжност „старши асистент“, а през 2002 г. - академичната длъжност „главен асистент“.

След успешна защита на дисертационен труд на тема: „Наказателно правен режим на умишления банкрут“ през 2005 г. получава ОНС „доктор“ (диплома ВАК №29998/2.09.2005 г.) .

През 2011 г. Галина Йолова - Паскалева придобива академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“. Ръководи семинарни и лекционни занятия в редовна и дистанционна форма на обучение, в бакалавърска и магистърска степен по дисциплините: „Трудово и осигурително право“; „Трудово право“; „Основи на правото“, „Основи на публичното право“, „Семейно и наследствено право“, „Гражданско право и процес“, „Наказателно право и процес“, „Гражданско състояние на лицата“, „Спецсеминар“ и др.

Освен богатия си преподавателски стаж (общо 28 г.), доц. Йолова -Паскалева притежава и сериозен административен опит, като през различните години заема ръководни длъжности на ниво катедра, съответно - заместник ръководител катедра „Правни науки“ за два последователни мандата (2015 г.- 2023 г.) и понастоящем - ръководител катедра Правни науки (2023 – 2027 г.). Доц. Йолова – Паскалева е член на Общо събрание на ИУ - Варна, член на ФС на ФСФ, член на Специализирана комисия по учебна дейност към ФСФ, член на атестационна комисия към ФСФ, член на комисия за признаване на образователни кредити и периоди на обучение към ФСФ, член на Издателския съвет при ИУ-Варна, член на редакционния съвет на монографично издателство „Проф. Цани Калянджиев“, член на екипа на работни групи.

От 2017 г. доц. д-р Галина Йолова – Паскалева е член на екипа на докторска програма „Трудово право и обществено осигуряване“ в ИУ-Варна (към момента преустановена след законодателна промяна), като е била научен ръководител на двама докторанти, успешно защитили дисертационен труд.

Галина Огнянова Йолова - Паскалева е била председател на секция „Социални и правни науки“ към Съюза на учените – Варна за периода 2013 -2017 и 2017 – 2021 г. Член е на Съюза на учените – Варна и на Българската асоциация по трудово право и обществено осигуряване.

Ръководител и член на екипа на множество научни проекти, от които 6 научни изследователски и 17 конференции (в това число член на организационния комитет и на научния съвет).

Участва активно в изпълнението на действащи образователни проекти с институции от съдебната власт по договори за сътрудничество с ИУ-Варна - Проект „Младите и правосъдието“ с Окръжен съд –Варна; Проект „Гражданско наблюдение“ с Апелативен съд –Варна; Проект „Правото е действие“ с Районен съд –Варна; Проект „Административно правораздаване – обучение в практиката“ с Административен съд –Варна.

Научните интереси на доц. д-р Галина Йолова - Паскалева са в областите Трудово право, Осигурително право, Здравно осигуряване, Електронно здравеопазване, Дигитализация и изкуствен интелект, Медиация.

Кандидатът е автор и съавтор на общо 138 научни публикации, от които 14 монографични труда, 5 студии, 43 статии, 50 доклада. Има разработени 26 учебника и учебни помагала.

IV. Количествена и съдържателна характеристика на представените научни трудове след последната процедура (съответствие на изискванията по чл. 77, т. 3, 4, 5 и 6 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна)

В конкурса за професор кандидата доц. д-р Галина Йолова – Паскалева участва с общо 92 публикации, в т.ч.:

- 1 самостоятелна монография (основен хабилитационен труд) - „Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“;
- 7 монографии (самостоятелни глави в колективни монографии) и 4 колективни студии;
- 33 статии, от които 9 самостоятелни;

- 40 доклада, от които 17 самостоятелни
- 6 учебника и учебни помагала
- 1 друг вид научно – приложно пособие .

Основният монографичен труд на доц. д-р Галина Йолова – Паскалева “ Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“ е в общ обем от 263 стр., с балансирана структура на изложение и високо научно ниво на аналитичната част. Написан е на висок академичен език, като преобладава нормативния актуален анализ на действащите правни норми. Използвани са множество литературни източници, съдебна практика и приобщими към тематика нормативни актове.

Разработената монография е посветена на актуален и значим проблем в областта здравното осигуряване. По конкретно авторът изследва правата на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване. Направен комплексен анализ на здравноосигурителните права по Закона за здравното осигуряване и Закона за здравето.

Обект на изследването е актуалната нормативна уредба, регламентираща правата на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване, на различните ѝ предвид йерархията на актовете равнища, както и относимите норми на европейското и международно законодателство.

Предмет на изследването са здравноосигурителните, в частност и общо - пациентски права, в случаите, когато здравноосигуреното лице има качество на пациент.

Актуалността и значимостта на темата е повече от безспорна. Анализът на разпоредбите на общите и специални нормативни актове, в това число и на наднационалното законодателство, както и чрез анализ на някои сравнителноправни аспекти в уредбата на отделни пациентски права, авторът изяснява редица спорни въпроси, понятия и термини, с изключително значение за усъвършенстване на законодателството и практическото им прилагане.

Глава първа разглежда общата теория и систематика на понятията „здравноосигурителен статут“ и „понятието и видове здравноосигурени лица“ и очертава мястото на здравноосигурителните права в контекста на принципите на задължителното здравно осигуряване и механизмите на функциониране на здравноосигурителната система, както и националните, наднационалните и международните източници на правата на здравноосигурените лица.

Глава втора е посветена на анализ и систематика на здравноосигурителните права по Закона за здравното осигуряване в аспектите на нормативното им установяване,

систематика, същност и характеристики, както и механизми за реализиране, установени в доразвиващите ги подзаконови нормативни актове.

Глава трета изследва специалната категория пациентски права по Закона за здравето, приобщими към статута на осигурените в качеството им на пациенти в съпоставителен и систематичен аспекти предвид спецификите на установяването им в националната и някои чуждестранни правни уредби.

На база на анализа в отделните части се систематизират изводи и обобщения, както и се набелязват се тенденции и извеждат множество предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на законодателството.

В този смисъл разработката представя едно цялостно, комплексно и теоретично изследване на правата на осигурените лица чрез обобщаването им предвид систематика на отделните актове, изясняване на тяхната същност и свързаните с нея специфики на практическо прилагане и то в аспекта на възможно най-адекватната законова защита и ефикасно практическо приложение. Подобно изследване все още не е правено в националната правна доктрина, което и провокира засиления научен интерес към неговото провеждане с пряка цел – систематика на нормите и разглеждането им, въпреки различния характер на тяхната природа, като една комплексна и цялостна система.

Авторът коректно и напълно доказва научната теза на труда си, а именно – че правата на лицата по задължителното здравно осигуряване са специфични по естеството си социални права, един комплексен правен институт, който следва да се конкретизира и намира своето изясняване през призмата на всички елементи и механизми от националната здравноосигурителна уредба.

По-важните приноси на монографичния труд, които могат да бъдат открити са следните:

- Изследването е оригинално и с важно значение за правната теория в сферата на общественото осигуряване. Проблематиката е сравнително малко изследвана в националната правна доктрина, изключая отделни статии, както и по-обща по характера си монографични разработки. В този си вид изследването е първото по рода си цялостно специализирано изследване поставящо във фокуса точно правата на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване
- Материята е и с подчертана практическа приложимост, както за здравно осигурените лица с оглед на добро познаване на правата им, така и на прилагащите компетентните органи.

- Трудът е разработен на висок академичен език със съответното му доктринално ниво. Същевременно в труда са изведени и нужните текстове от нормативната уредба, което прави разработката подходяща както за тесни специалисти, така и за всички юристи и като цяло по-широката аудитория на осигурените лица;
- Извършен актуален нормативен анализ, съобразен с последните изменения в нормативната уредба на здравното осигуряване;
- Авторът е изследвал и отразил коректно изследванията по тематиката и е направил качествен обзор на научната литература. Тук трябва да се има предвид, че не са многобройни авторите работещи по тематиката и това прави още по-ценен анализа и обобщаването на съществуващите схващания;
- Използваните от автора методи са правилни и посочените данни са от достоверни източници
- Използвани са множество литературни източници и съдебна практика, както и анализирана свързаната със здравното осигуряване законова и подзаконова нормативна уредба, актове на приложимото европейско законодателство
- Резултатите от изследването са ясно представени и съответстват на поставените изследователски задачи, респективно в цялост на научната цел.
- Доказва се напълно тезата на труда, а именно че правата на лицата по задължителното здравно осигуряване са специфични по естеството си социални права, един комплексен правен институт, който следва да се конкретизира и памира своето изясняване през призмата на всички елементи и механизми от националната права уредба, даващи в цялост същността, характера и вида на отделните права и възможните процедури за тяхното реализиране.

В *заключение може да се обобщи*, че представения монографичен труд е сериозен и ценен принос към теорията на здравното осигуряване, като същевременно има подчертана практическа насоченост и аргументирани авторски предложения за усъвършенстване на законодателството. Подобно изследване е безспорно новаторско за правната ни доктрина, което потвърждава и неговата актуалност и значимост за теорията на осигурителното, като цяло и в частност – на здравноосигурителното право

Останалите научни публикации на автора засягат разнообразна – трудовоправна и осигурителноправна тематика, като особено засилени са научните приноси на автора св

ферата на неговите подчертани научни интереси – осигурително право, здравно осигуряване и електронно здравеопазване. Тяхната значимост която може да се обобщи в следните аспекти:

- 1. Анализ и обобщение на някои спецификите и механизмите на прилагане на здравноосигурителната система, изследвани както през призмата на реализиране на здравноосигурителния механизъм, така и предвид защита на отделни здравноосигурителните права – (в: За принципите на задължителното здравно осигуряване. Известия. Сп. Икономически университет - Варна, Варна : Наука и икономика, 64, 2021, 3, 263 - 278., ISSN(печатно) 1310-0343, ISSN(онлайн) 2367-6949, За някои актуални аспекти в здравното осигуряване и здравноосигурителния статут на бежанците, лицата с временна закрила и хуманитарен статут. Правото и бизнесът в съвременното общество :Сборник с доклади от 5-та национална научна конференция, 12 октомври 2022 г. , Варна : Наука и икономика, 2023, 131-139., ISSN(печатно) 2603-5073, ISSN(онлайн) 2603-5073 / DOI 10, Йолова, Г. За някои особености на административния контрол по Закона за здравното осигуряване. 15 години административно правораздаване в България - проблеми и перспективи : Сборник с доклади от национална кръгла маса, 15 юни 2022, Варна: Наука и икономика, 2022, 78-87., ISBN(печатно) ISBN(печатно) 978-954-21-1122-1 / DOI <https://doi.org/10.36997/PPDD2022.78>, Йолова, Г. Специфики в заплащането на медицински дейности и услуги по задължителното здравно осигуряване. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник с доклади от 2-ра Национална научна конференция, 8 ноември 2019, Варна: Наука и икономика, 2019, 314 - 324. ISSN 2603, Йолова, Г. Обемът и достъгът до медицинска помощ - тенденции и особености на недискриминационно прилагане. Защита срещу дискриминацията: Правна уредба, проблеми и тенденции: Сборник с доклади от национална научна конференция на ИУ - Варна, 8 юни 2018, Варна: СТЕНО, 2018, 262 - 270. ISBN 978-619-241-005-6)**
- 2. С особена значимост са авторите изследвания в сферата на електронното здравеопазване, където се открояват публикации, анализиращи същността и влиянието на Е здравеопазването върху здравноосигурителната система и пай – вече върху здравноосигурителните и пациентски права (в: Цифровата трансформация в здравеопазването в контекста на правото на достъп до медицинска помощ. Медицинско право и здравеопазване = Medical Law and Healthcare, София: Юрид. д-во по Медиц. право и здравеопазване, 2021, 1, 20-37., ISSN(печатно) 2738-**

7070, ISSN(онлайн) 2738-7054, Изграждане на Националната здравноинформационна система - тенденции и правна рамка. Медицински мениджмънт и здравна политика, София: Медицински университет - София. Централна медицинска библиотека, 51, 2020, 1, 28 - 37., ISSN(печатно) 1312-0336, Европейско пространство на здравни данни - регулаторни механизми и правни предизвикателства. Образование, наука и дигитални иновации - синергия за професионален път: Сборник с доклади: Национална кръгла маса ... , 19 ноем. 2021 г., Варна : ВСУ Черноризец Храбър, 2022, 72-78. , ISBN(печатно) 978-954-715-721-7 / DOI <https://doi.org/10.36997/ESDI2021.72>, За електронните здравни записи в контекста на защитата на личните данни. Защитата на личните данни и дигитализацията - предизвикателства и перспективи: Сборник с доклади [от кръгла маса, проведена в ИУ - Варна, 1 октомври 2021], Варна : Наука и икономика, 2021, 76-85., ISBN(печатно) 978-954-21-1002-3 / DOI <https://doi.org/10.36997/PPDD2021.76>, Еволюция на правната рамка за развитие на електронното здравеопазване. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник с доклади от 3-та Национална научна конференция, 13 ноември 2020 г., Варна : Наука и икономика, 2020, 324 - 329. ISSN 2603-5073; ISSN 27, Йолова, Г. Принципи на електронното здравеопазване - правни рамки и стични аспекти. Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция в чест на 100 год. от основаването на ИУ - Варна : Т. 4, Варна: Наука и икономика, 4, 2020, 190 - 197 ISBN 978, Тенденции при антидискриминационните политики в сферата на здравето осигуряване в условията на дигиталното общество. Защита срещу дискриминацията: Правна уредба, проблеми и тенденции: Сборник с доклади от национална научна конференция на ИУ - Варна, 8 юни 2018, Варна : СТЕНО, 2018, 255 - 261. ISBN 978-619-241-005-6, Electronic Register of the Medical Certificates Specifics and Functions Related to the Prevention of Abuse in the Health Insurance System. Globalization, the State and the Individual: International Scientific Journal, Varna: VFU Chernorizets Hrabar, 2018, 2(18), 55 - 61. ISSN(печатно) 2367-4555, Computer Technology and Ehealth. Trends and Regulatory Framework. Economics and Law, Blagoevgrad : South-West Univ. Neofit Rilski Publ. House, 2, 2020, 1, 43 - 48. ISSN 2682-972X, Равнопоставеност и здравни неравенства при цифровизация на здравеопазването. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Хуманитарни науки, Варна: Съюз на учените - Варна, 2019, 1, 5 - 10. ISSN 1310- 6376, Влияние на

изкуствения интелект върху здравния статус на работещите и необходимост от промяна на осигурителното законодателство. Сборник доклади от 6 национална научна конференция Правото и бизнесът в съвременното общество, 19.10.2023 г., Варна: Наука и икономика, 2024, 160 - 173., ISSN(печатно) 2603-5073 / Линк)

3. Научният интерес на автора към медиацията и медиационните процедури се отразяват към изследване на възможността за прилагане на института при някои отделни аспекти на здравноосигурителните правоотношения и реализиране на здравноосигурителните права (в: Медиационни практики при разрешаване на конфликти „лекар – пациент“. Медиацията в различните обществени сфери, Сборник с доклади от национална конференция 11 май 2023 г., Варна: Наука и икономика, 2023, 173 - 182., ISSN(печатно) ISSN 2738-8794, За болничния омбудсман в светлината на медиационните практики за управление на конфликти и разрешаване на спорове. Медиацията в различните обществени сфери = The Mediation in the Different Public Spheres: Сборник с доклади от Национална научна конференция, 11 май 2022 г., Варна: Наука и икономика, 2022, 20-32., ISSN(печатно) 2738-8794 / DOI <https://doi.org/10.36997/MDPS2022>, За някои възможни аспекти на медиацията при здравноосигурителните правоотношения. Медиацията в различните обществени сфери: Сборник с доклади от Национална научна конференция, 11.05.2021 г., Варна: Наука и икономика, 2021, 231-242., ISSN(печатно) 2738-8794 / DOI <https://doi.org/10.36997/MDPS2021.21>).

4. Анализират се и се изясняват в аспекта на тяхното надграждане базисни осигурителноправни понятия, институти и принципи, като им се дава актуален доктринален анализ предвид нуждата от тяхното развитие в правната доктрина и национално законодателство (в: Тенденции за защита правото на почивка при договора за работа от разстояние. Известия Сп. Икономически университет - Варна, Варна : Наука и икономика, 65, 2021, 1, 101-116., ISSN(печатно) 1310-0343, ISSN(онлайн) 2367-6949 /, Съвременни тенденции във философията на трудовите и осигурителни права. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Хуманитарни науки, Варна: Съюз на учените - Варна, 2020, 1, 9 -14. ISSN 1310- 6376, Принципи на свобода на труда и свобода на договаряне в контекста на потребността от актуализация на гъвкавите форми на заетост. Общество и право, София : Съюз на юристите в България, 2019, 7, 4 - 18. ISSN 0204-8523, Хармонизиране на българското трудовото и осигурително законодателство с европейските принципи = Гармонизация българското трудовото и страховото законодателства с Европейскими принципими. Sabiedrība un

kultūra. Rakstu krājums, Liepāja : Liepājas universitāte izglītības zinātņu institūts socioloģisko pētījumu centrs vadības un sociālo zinātņu fakultāte, XX, 2018, 334 - 341., Законодателни тенденции при установяване групите осигурени лица. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Хуманитарни науки, 2018, 1, 22 – 26 ISSN 1310- 6376,

Необходимост от нов модел за определяне на минималната работна заплата и минималния осигурителен доход. Известия на Съюза на учените – Варна. Сер. Хуманитарни науки, 2018, 1, 16 - 21. ISSN 1310- 6376, Отпуски и обезщетенията, свързани с риска майчинство – процедурни и осигурителноправни аспекти. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Хуманитарни науки, Варна: Съюз на учените - Варна, 2017, 1, 20 - 24. ISSN 1310- 6376, Някои сравнителноправни аспекти в уредбата на обезщетението за временна неработоспособност. Известия на Съюза на учените - Варна, серия "Хуманитарни науки", 2016, 1, 38 - 43. ISSN 1310- 6376, Осигурителен стаж и сродни институти при признаване на някои видове обезпечения. Изв. Сп. Икон. унив. - Варна , 2015, № 3, с. 20 - 29. ISSN 1310-0343; ISSN 2367-6949, Pensionable service and similar legal institutes in the recognition of certain types of social security benefits. Izvestia Journal of University of Economics – Varna, 2015, 3, 20 - 29 ISSN(печатно) 2367-6361, ISSN(онлайн) 2367-6957)

5. Голяма част от публикациите на автора, в съавторство с други изследователи са посветени на изследване на различни аспекти на отражението на дигитализацията върху трудовите правоотношения, в частност - изследване трансформацията на правната връзка работодател - работник /служител чрез извеждане разглеждането на различна плоскост на традиционната трудовоуправна връзка и пренасянето ѝ в условията на дигитализация на обществените отношения в сферата на труда (в: Трансформация на правната връзка работодател – работник в резултат на влиянието на дигитализацията. De Jure, В. Търново: ВТУ Св. Св. Кирил и Методий, 11, 2020, 1(20), 11 - 18., Трудовоуправните принципи - еволюция и трансформация в ерата на дигитализация и използването на изкуствен интелект. Известия. Сп. Икономически университет - Варна, Варна: Наука и икономика, 64, 2020, 1, 22 - 35. ISSN 1310-0343; ISSN 2367-6949, Digital Competences of the Parties in the Employment Relationship . Economics and Computer Science [Икономика и компютърни науки] : [Електронно] научно списание, Varna : Knowledge and Business, 8, 2022, 1, 6-13., ISSN(онлайн) 2367-7791 /, Трудово и осигурителноправни аспекти на работата през платформа - предизвикателства и възможни законодателни решения. Човешки ресурси & Технологии = HR & Technologies, Варна : Сдружение Креативно пространство, 2022,

2, 35-52., ISSN(печатно) ISSN 2738-8719 /), **влияние на работодателския контрол чрез цифрови и дигитални технологии и въздействието му върху някои специфични трудови права** (в: За свободата и дисциплината в трудовото право - съвременни аспекти в дигиталната ера. БИЗНЕС и право = Business and Law – София: УНСС, Юридически фак., 2020, 3, 55-75, ISSN 2603-3437 ; ISSN 2603-3445, Digitalization and the New Legal and Economic Challenges to Employers in Implementing Internal Control. Economic Studies [Икономически изследвания], Sofia : Economic Research Institute Bulgarian Academy of Sciences, 30, 2021, 5, 158-175., ISSN(онлайн) 0205-3292, Legal and Economic Aspects of State Control Over Compliance With Labor Legislation. Hershey, Pennsylvania, USA : IGI Global Publ., 2023, 300., ISBN(онлайн) 9781668490686 / DOI 10.4018/978-1-6684-9067-9 / Линк, Работодателският контрол в контекста на дигитализацията. Управление на човешките ресурси в ерата на дигиталните предизвикателства: Сборник с доклади от Международна научно-практическа конференция, организ. от ИУ - Варна, 25 септ. 2020 г., Варна: Наука и икономика, 2020, 48 – 53 ISBN 978-954-21-1051-4 (online) (pdf) Достъпно на: <http://conference.ue-varna.bg/hrm/archive-bg/>, Андреева, А., Йолова, Г., Димитрова, Д., Радев, Е. Правни аспекти на дигитализацията в сферата на висшето образование и в трудовите отношения. Варна: „Знание и бизнес“, 25, 2024, 174., ISBN(онлайн) 978-619-210-077-3), **изследване на понятието „екосистемата на доверие“ при използване на ИИ в трудовите правоотношения.**(Екосистема на доверие при използване на изкуствен интелект в трудовите отношения. Правото и бизнесът в съвременното общество : Сборник с доклади от 4-та национална научна конференция, 22 октомври 2021 г., Варна: Наука и икономика, 2021, 364-375., ISSN(печатно) 2603-5073 / DOI <https://doi.org/10.36997/LBCS2021.364;>), **юридически аспекти на същността и отговорността при използване на ИИ в трудовите отношения, дигитална компетентност на работниците и служителите** (в: Digital Competences of the Parties in the Employment Relationship . Economics and Computer Science [Икономика и компютърни науки]: [Електронно] научно списание, Varna : Knowledge and Business, 8, 2022, 1, 6-13., ISSN(онлайн) 2367-7791), **анализ на нормативните и етични аспекти на границата личен - професионален живот в при пролагане на труд в дигитална среда**(в: Правни аспекти на баланса между личен и професионален живот, Правото и бизнесът в съвременното общество – Варна: Наука и икономика, 2020, 330 - 337, ISSN 2603-5073; ISSN 2738-7488, Тенденции за защита правото на почивка при договора за

работа от разстояние. Известия Сп. Икономически университет - Варна, Варна: Наука и икономика, 65, 2021, 1, 101-116., ISSN(печатно) 1310-0343, ISSN(онлайн) 2367-6949)

6. Авторът има участие в разработване на колективни монографии, статии и студии, с подчертано интердисциплинарен характер, обединяващ правни и икономически аспекти, както и отделни правни отрасли, което индицира значимо участие в надграждането на общата правна и икономическа теория.

Научната продукция на кандидата е изцяло в сферата на обявения конкурс, като впечатление прави, че научните статии, студии и доклади са в утвърдени, реферирани и индексирани издания, като всички представени по конкурса публикации са включени в списъка на НАЦИД.

Девет от публикациите на кандидата, от които две монографии, където автора има самостоятелни глави, са публикувани в издания, индексирани в световноизвестна база данни с научна информация Scopus и/или Web of Science.

Кандидатът по конкурса е била ръководител на два и член на екипа на четири научно – приложни проекта, успешно приключили с публикуването на значими монографични разработки - "Правен режим на почивките и отпуските - теоретични и практически аспекти", НПИ 140/ /30.04.2015 г., "Защита за индивидуалните субективни трудови права" Договор НИР №18/ 27.04.2018 г., "Актуални правни аспекти на трудовите договори и свързаните с тях правни институти"- НПИ №116/17.04.2014 г., „Правни и икономически аспекти на контрол за спазване на трудовото законодателство“, НПИ 43/РД – 14-1411 ,25.06.2020 г. , „Дигитализация и дигитални компетенции – тенденции и иновативни практики във висшето образование и пазара на труда, 2021 г.- проект № КП -06-Н-45/1 при ФНИ „Правоотношения и статут на лицата в съдебната власт в условията на дигитализация“ – НПИ 57/2022.(неприключил).

Считам, че представените от кандидата публикации по конкурса напълно съответстват и са в сферата на научната специалност „Трудово право и обществено осигуряване“. Те са надграждащи и обогатяващи правната доктрина разработки с подчертано научно – изследователски и научно- приложни резултати. Една част от тях са изготвени в резултат на самостоятелна научноизследователска работа, а тези които са в съавторство, показват изключително добрата екипа работа на доц. Йолова, както и иницират стремеж към изследването на проблематиката в нейната цялост, съчетавайки интердисциплинарни аспекти от различни правни отрасли или научни области.

VI. Количествена и качествена оценка на учебно – преподавателската работа (съответствие на изискванията по чл. 77, т. 2 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

Кандидатът има пълната учебно-преподавателска отговорност за съответната академична година според норматива на висшето училище, която напълно съответства на изискванията на ПРАС на ИУ-Варна за заемане на академичната длъжност.

Доц. д-р Галина Йолова – Паскалева ИУ-Варна води лекционни занятия в редовна и дистанционна форма на обучение, в бакалавърска и магистърска степен по дисциплините: „Трудово и осигурително право“; „Трудово право“; „Основи на правото“, „Основи на публичното право“, „Семейно и наследствено право“, „Гражданско право и процес“, „Наказателно право и процес“, „Гражданско състояние на лицата“, „Спецсеминар“. Титуляр е на дисциплината Трудово и осигурително право в дистанционна форма на обучение.

Член е на екипа, разработил учебни програми по дисциплините Трудово право, Трудово и осигурително право, Основи на публичното право, Наказателно право и процес, Гражданско право и процес, Основи на правото, Спецсеминар, Семейно и наследствено право, Гражданско състояние на лицата, Медиация и извънсъдебни спорове, Застрахователни сделки.

Освен пряката преподавателска работа, доц. Йолова активно работи и подпомага студенти в извънаудиторни форми на изява, като редовно взема участие в комисията по оценяване на Студентска научна сесия, секция "Правни науки", в организирани от катедрата студентски научни конференции, състезания на правна тематика. Активно участва в организирането на публични лекции с изявени специалисти от теорията и практиката, както и в провеждането на разнообразни практически мероприятия в изпълнение на договори за сътрудничество и действащи образователни проекти на катедра Правни науки.

За годините е осъществявала научно ръководство по подготовка и защита на дипломни работи на 5 студенти от специалност Съдебна администрация.

Била е и научен ръководител на докторанти по докторски програми Трудово право и обществено осигуряване и Гражданско и семейно право в ИУ-Варна, ВСУ „Черноризец Храбър“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, като има двама успешно защитили докторанти.

Работата ми с доц. Йолова - Паскалева ми дава основание да потвърдя, че тя е изключително стриктен, отговорен и уважаван преподавател, отличаващ се както с високо

ниво на преподаване, така и с подчертана практическа приложимост на своите курсове, а същевременно и колегиален научен работник, който се ползва с уважението на студентите и колегите си.

В обобщение считам, че учебно – преподавателската работа на кандидата напълно съответства, както качествено, така и количествено с изискванията на чл. 62, т. 2 във връзка с чл. 71 и чл. 77, т. 2 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитието на академичния състав в Икономически университет – Варна.

V. Идентифициране на научните приноси в представената продукция по конкурса

В представените по конкурса публикации на доц. д-р Галина Йолова – Паскалева се открояват значими приноси, както с чисто научен, така и с научно-приложен характер. Приемам изцяло приносите на кандидата като реални, значими и обогатяващи съществуващата правна теория и практика.

По-важните от тях могат да бъдат обобщени в следните аспекти:

- ✓ Първо по рода си цялостно и комплексно монографично изследване на здравноосигурителните и пациентски права, като извършеният актуален нормативен анализ на приложимата нормативна уредба има не само теоретично, но и голямо практическо значение.
- ✓ Подчертано новаторско анализиране на същността, характеристиките и въздействие на електронното здравеопазване по отделни аспекти от прилагане на здравноосигурителния механизъм
- ✓ В съответствие с научните интереси на автора се анализират и изследват различни аспекти на здравното осигуряване, на нивото на които се извеждат аргументирани изводи и предложения де леге ференда
- ✓ Изследване, включително и интердисциплинарно, на отделни аспекти на осигурителноправни понятия, институти и принципи в контекста на дигитализацията на обществените отношения.
- ✓ Посредством участие в самостоятелни глави от колективни монографии се анализират и систематично извеждат изводи за основни трудовоправни и осигурителноправни институти чрез взаимовръзка трудово – осигурително право, право – икономика.
- ✓ Подчертано приноси моменти при анализиране на трудовоправни институти в аспекта на дигитализация на обществените отношения, в това

число работно време, почивки, екосистема на доверие при използване на ИИ в трудовите връзки, хуманизация на трудовите отношения в контекста на дигитализацията, социална защита в дигиталното общество и др.;

- ✓ Подпомагане на правораздаването при прилагане на нормите, видно от представеното от кандидата цитиране на публикация в съдебно решение на Административен съд - Решение №7213/11.07.2024 г на Административен съд-Варна X състав
- ✓ Активно участие в сериозни научно-изследователски проекти, приключили с издаване на монографични трудове;
- ✓ Разработване на учебници и учебни помагала по различни правни дисциплини, като особено се откроява участие на кандидата в разработване на учебници по Трудово и осигурително право, както и на помагала с подчертано практически – приложен характер - Андреева, А., Йолова, Г., Данев, В. Дисциплинарната отговорност - материалноправни и процесуални аспекти: Кратък теоретико-практически курс за студенти в Икономически университет - Варна. Варна: ФИЛ ООД, 2023, 76., ISBN(печатно) 978-954-9741-55-1, както и такива осъществяващи връзката средно – висше образование - Андреева, А., Йолова, Г., Димитрова, Д., Димитрова, Д., Цветковска, М., Владова-Иванова, В., Матеева, Ж., Специалност „Съдебна администрация“ професия с много възможности В: Кратък наръчник за кандидатстване в специалност „Съдебна администрация“ в Икономически университет - Варна: [Електронен ресурс]. Варна : ФИЛ ООД, 2023
- ✓ Успешно адаптиране на изследователските търсения на автора и резултати от извършените изследвания в сферата на електронното здравеопазване, в учебните програми по дисциплината Трудово и осигурително право, даващо така необходимата взаимовръзка обучение - научни изследвания(приложение – учебна програма по Трудово и осигурително право).

Видно от представените справки и научно – изследователски профили на кандидата публикациите на доц. д-р Галина Йолова – Паскалева са с впечатляващ брой цитирания, вкл. и в издания в Scopus и/или Web of Science, което насочва към една сериозна разпознаваемост на научната продукция. Така от изискуемите по група показатели „Д“ 100 т. събраните от декларираните цитирания точки са 720, значително надхвърлящи установения минимум, както и от представената

справка чл.77, т.5 от ПРАС в ИУ-Варна от изискуемите 15 т. за цитирания в Scopus и/или Web of Science са декларирани и доказани 105 т.

Видно от представената информация за регистрация в Google scholar, научната продукция на кандидата е с 1026 позовавания (цитирания), с h-Index 16, I d индекс 35, а от представената информация за регистрация в Web of Science - h-Index 2 и в Scopus – 25 позовавания, h-Index 4 .

Публикациите на доц. Йолова – Паскалева се отличават с високо ниво на академична разработка, отличава се със задълбоченост на научният анализ, като на базата на утвърдени доктринални постановки авторът извежда аргументирани теоретични становища, обосновани и адекватни предложения де леге ференда, като с това надгражда юридическата теория в конкретната сфера на научните си интереси. Подчертано се откроява способност за формулиране и аргументиране на научни тези, както и за извеждане на значими научни и научно – приложни резултати.

В обобщение може да се заключи, че кандидатът е изключително продуктивен научен работник с високо ниво на познание в съответната научна област, стриктен и коректен изследовател е, смисъл научно – изследователската му работа е на едно безспорно високо академично ниво, като в количествен и качествен аспект напълно покрива изискванията на ПРАСИУВ за заемане на академичната длъжност „професор“.

VII. Критични бележки и препоръки.

Предвид богатата научна продукция, част от която е в резултат на работата по научни проекти препоръката ми е кандидатът да продължи работата в научноизследователски скипи, както и публикации в издания в Web of Science и в Scopus

VIII. Оценка на съответствие с изискванията

В заключение може да се обобщи съответствие на постиженията на кандидата със задължителните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България, вкл. Минималните национални изисквания, както и Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

В този смисъл и по отношение на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му е видно, че кандидатът притежава образователната и научна степен „доктор“, представил е самостоятелен монографичен труд, множество други публикации (в това число монографии, студии, статии, доклади, учебници и учебни помагала) в специализирани научни издания, напълно отговаря и надвишава минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6 „Право“ по отношение на всички категории и общо.¹ В представените по конкурса публикации няма установено плагиатство.

По отношение на изискванията в Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна: основният монографичен труд е публикуван в монографична библиотека „Проф.Цани Калянджиев“, след предварително обсъждане в специализираното първично звено (катедра „Правни науки“ при ИУ-Варна - Протокол № 13 /18.05.2023 г.) като е рецензиран от две хабилитирани лица, кандидатът изпълнява и всички останали установени минимални количествени изисквания, както и изискванията по допълнителните показатели съгласно чл.86, ал. 5 ПРАСИУВ.²

Може да се заключи, че доц. Галина Йолова – Паскалева е утвърден и авторитетен преподавател, както и качествен и продуктивен научен изследовател и в този смисъл, в количествен и качествен аспект напълно покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България, вкл. Минималните национални изисквания, както и Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна за заемане на академичната длъжност „професор“.

Заключение

С оглед на гореизложеното считам, че кандидатът напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България,

¹ Видно от представената справка за изпълнение на минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ по област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, съгласно чл. 26, ал.2 и 3 от ЗРАСРБ, точките по отделните показатели са както следва:

По група показатели „В“ – Публикувана самостоятелна монография (хабилитационен труд) – 100 т.

По група показатели „Г“ – 831,65 т. (100 за ПН 3.6)

По група показатели „Д“ – 720 т. (100 за ПН 3.6)

По група показатели „Е“ – 342,35 т. (100 за ПН 3.6)

² Съгласно представената справка, съгласно чл.77, т.5 от ПРАС в ИУ-Варна точките по отделните показатели са както следва:

Научни доклади - 263 т. при минимални 60 т.

Научни статии и студии - 198,32 т. при минимални 115 т.

Публикации в Scopus и/или Web of Science - 230 т. при минимални 30 т.

Цитирания в Scopus и/или Web of Science - 105 т. при минимални 15 т.

Защитили докторанти - 60 т. при минимални 40 т.

Научноизследователски проекти (участие и/или ръководство) 185 т. при минимални 15 т.

Правилникът за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилникът за развитие на академичния състав в ИУ-Варна. На база на това убедено давам своята положителна оценка за кандидатурата и препоръчвам на уважаемото жури да присъди академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „ Трудово право и общественно осигуряване“ на Галина Огнянова Йолова - Паскалева.

05.09.2024

Гр. Варна

Подпис:...

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

/проф. д-р Андрияна Андреева/

ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ,
Утвърдено със Заповед № РД 06-98/9.07.2024 г.
на Ректора на ИУ-Варна
за заемане на академичната длъжност
„професор“
професионално направление:
3.6. Право

РЕЦЕНЗИЯ

от **д-р ТАНЯ НИКОЛОВА ЙОСИФОВА**
професор по Гражданско и семейно право
в катедра „Частноправни науки“ на ЮФ на УНСС

в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, обявен в ДВ бр. ДВ, бр. 44 /21.05.2024 г., поправка ДВ, бр. 49/11.06.2024 г.. за нуждите на Икономически университет-Варна, катедра „Правни науки“

с единствен кандидат – Галина Огнянова Йолова-Паскалева

I. Информация за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „професор“ е в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, обявен в ДВ, бр. 44 /21.05.2024 г., поправка ДВ, бр. 49/11.06.2024 г. за нуждите на Икономически университет-Варна, катедра „Правни науки“.

II. Кандидати в конкурса

Единственият кандидат в конкурса е доц д-р Галина Огнянова Йолова-Паскалева. Кандидатът е преподавател в ИУ-Варна, катедра „Правни науки“ от 1996 г. до настоящия момент. Галина Огнянова Йолова-Паскалева е родена на 10.10.1973 г. в

град Варна. През 1996 г. придобива ОКС „Магистър“, специалност „Право“.

От 1996 г. след успешно спечелен конкурс е назначена за асистент в Юридически факултет на ИУ-Варна. Заема последователно академичната длъжност „старши асистент“ и „главен асистент“. През 2005 г. защитава успешно дисертационен труд на тема: „Наказателноправен режим на умишления банкрут“ и получава ОНС „доктор“.

През 2011 г. Галина Йолова-Паскалева придобива академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“. Ръководи семинарни и лекционни занятия в редовна и дистанционна форма на обучение, в бакалавърска и магистърска степен по дисциплините: „Трудово и осигурително право“; „Трудово право“; „Основи на правото“, „Основи на публичното право“, „Семейно и наследствено право“, „Гражданско право и процес“, „Наказателно право и процес“, „Гражданско състояние на лицата“, „Спецсеминар“ и др.

Заемала е различни административни длъжности в ИУ-Варна, както следва: заместник ръководител катедра „Правни науки“ (2015 г.- 2023г.), ръководител катедра Правни науки (2023 – 2027 г.), член на Общо събрание на ИУ - Варна, член на ФС на ФСФ, член на Специализирана комисия по учебна дейност към ФСФ, член на атестационна комисия към ФСФ, член на комисия за признаване на образователни кредити и периоди на обучение към ФСФ, член на Издателския съвет при ИУ-Варна, член на редакционния съвет на монографично издателство „Проф. Цани Калянджиев“.

Доц. д-р Галина Йолова-Паскалева е била научен ръководител на двама докторанти, успешно защитили дисертационен труд.

Галина Огнянова Йолова-Паскалева е член на Българската асоциация по трудово право и обществено осигуряване и на секция „Социални и правни науки“ към Съюза на учените – Варна, като за периода 2013 -2017 и 2017 – 2021 г. е била председател на секцията.

Ръководител и член на екипа на научни проекти, от които б научни изследователски и 17 конференции. Участва и в изпълнението на 4 образователни проекти с институции от съдебната власт по договори за сътрудничество с ИУ-Варна.

Автор и съавтор на общо 138 научни публикации, от които 14 монографични труда, 5 студии, 43 статии, 50 доклада. Има разработени 26 учебника и учебни помагала.

III. Оценка на учебно-преподавателската дейност за кандидата

В конкурса за професор кандидатът доц. д-р Галина Йолова-Паскалева участва с 92 публикации, в т.ч. монография (хабилитационен труд) - „Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“; 7 монографии (самостоятелни глави в колективни монографии) и 4 колективни студии; 33 статии, от които 9 самостоятелни; 40 доклада, от които 17 самостоятелни.

Освен научните публикации, кандидатът представя за участие в конкурса 6 учебника и учебни помагала.

Научните интереси на доц. д-р Галина Йолова-Паскалева са в областите: Трудово право, Осигурително право, Здравно осигуряване, Електронно здравеопазване, Дигитализация и изкуствен интелект, Медиация

Характеристика на монографичния труд

Основният монографичен труд на доц. д-р Галина Йолова-Паскалева „Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“ е в общ обем от 263 стр. разпределен балансирано в три глави, увод, заключение, използвана литература и съдебна практика. В труда преобладава нормативния анализ на действащото законодателство.

Актуалността на темата е повече от безспорна. Чрез анализиране на разпоредбите на общите и специални нормативни актове, някои сравнителноправни аспекти в уредбата на отделни пациентски права, както и приложимите актове на наднационалното законодателство се анализират редица спорни въпроси, понятия и термини, чието изясняване в контекста на философията на общите социални права цели да установи и набележи както необходимостта от усъвършенстване на законодателството, така и чисто практически проблеми по прилагане и процедури за реализиране на тези права.

В монографичния труд е извършен анализ на общата теория и систематика на понятията „здравноосигурителен статут“ и „понятие и видове здравноосигурени лица“, като се очертава мястото на здравноосигурителните права в контекста на принципите на задължителното здравно осигуряване и механизмите на функциониране на здравноосигурителната система, както и националните, наднационалните и международните източници на правата на здравноосигурените лица.

По-важните приноси на монографичния труд са следните:

1. Това е комплексно монографично изследване на здравноосигурителните и пациентски права, като извършеният актуален нормативен анализ на приложимата нормативна уредба има не само теоретично, но и значимо практическо значение.

2. Изследвани са, включително и интердисциплинарно, отделни аспекти на базисни осигурителноправни понятия, институти и принципи и анализирани спецификите на тяхното развитие в правната доктрина и национално законодателство, а също и в контекста на дигитализацията на обществените отношения.

3. Принос в развитието на правната теория е изясняване съдържанието на по основни трудовоправни и осигурителноправни институти, посредством систематика и взаимовръзка трудово – осигурително право, съответно – почивки и отпуски, контрол за спазване на трудовото законодателство, субективни трудови права, субективни осигурителни права и др.

4. Въвежда се дефиниция за здравноосигурителен статут с обосноваване на разбирането, че това е правен статут, обвързан с качеството на осигуреност, който като комплексен правен институт съставлява система от права и задължения на здравноосигурените лица

5. Направен е анализ на здравноосигурителните и пациентски права предвид хронологиите на отделните здравни стратегии и тенденции за прилагане на електронното здравеопазване, така че да се очертаят всички възможни аспекти на тяхното законово установяване, както и възможности за прилагане в условията на съвременните дигитални механизми, включително НЗИС, електронни здравни записи, електронни пациентски досиета и др.

6. Изведени са предложения *de lege ferenda* по отделни законови и подзаконови текстове, с пряко практическо значение при прилагането им в практиката на изпълнителите, а също и с цел законодателно усъвършенстване на отделни разпоредби.

В заключение може да се обобщи, че представения монографичен труд е ценен принос към общата и специалната здравноосигурителна уредба.

Други публикации, представени в конкурса

Представените публикации могат да бъдат обобщени по следния начин.

На първо място, публикации, в които е извършен нормативен анализ на важни трудовоправни институти изследвани в ретроспекция и в тяхната съвременна уредба;

На второ място, публикации, в които се изследват спецификите и механизмите на функциониране на здравноосигурителната система в отделни аспекти на здравноосигурителния механизъм и през призмата на защита на здравноосигурителните права;

На трето място, публикации, в които се анализира същността и влиянието на дигитализацията върху здравноосигурителната система посредством изследване, от различни аспекти, на електронното здравеопазване и неговото въздействие върху механизмите на функциониране на здравноосигурителния механизъм, здравноосигурителните и пациентски права);

На четвърто място, публикации, в които се изследват отделни аспекти на здравноосигурителните правоотношения и реализиране на здравноосигурителните права през призмата на някои медиационните практики и процедури;

На пето място, публикации, в които се изясняват отделни аспекти на базисни осигурителноправни понятия, институти и принципи и анализиране спецификите на тяхното развитие в правната доктрина и национално законодателство;

На шесто място, публикации, в които се изследват различни аспекти на отражението на дигитализацията върху трудовите правоотношения, по - конкретно:

На седмо място, изследване на актуалните тенденции и динамиката на законовите промени в образователния процес в България през призмата на успешното им адаптиране в практиката и образователните;

На осмо място, изследване на въпросите на академичното образование и научни изследвания в контекста на дигитализацията.

Научните изследвания на кандидата са в сферата на обявения конкурс, като впечатление прави, че научните статии, студия и доклади са в утвърдени, реферирани и индексирани издания, като 9 от публикациите на кандидата - самостоятелни глави от монографии, студии, статии и доклади са в издания,

индексирани в световноизвестна бази данни с научна информация Scopus и/или Web of Science.

Кандидатът по конкурса представя и богат опит в научни проекти, както като ръководител, така и като член на научен екип. Сред тях са:

-Ръководител проект "Правен режим на почивките и отпуските - теоретични и практически аспекти", НПИ 140/ /30.04.2015 г. - публикувана монография, член на екипа по проект „Защита за индивидуалните субективни трудови права“ Договор НИР №18/ 27.04.2018 г. - публикувана монография, член на екипа по проект "Актуални правни аспекти на трудовите договори и свързаните с тях правни институти"- НПИ №116/17.04.2014 г. - публикувана монография, ръководител проект „Правни и икономически аспекти на контрол за спазване на трудовото законодателство“,

Доц. д-р Галина Йолова-Паскалева има богат опит в организирането на научни форуми.

Считам, че представените от кандидата публикации по конкурса напълно съответстват и са в сферата на научната специалност „Трудово право и обществено осигуряване“.

Приносителите, представени от доц. д-р Галина Йолова-Паскалева са с научен и научно-приложен характер. Приемам приносителите на кандидата като реални, значими и обогатяващи съществуващата правна теория и практика.

IV. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

Кандидатът доц. д-р Галина Йолова-Паскалева преподава в ИУ-Варна в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, като ръководи лекционни занятия в редовна и дистанционна форма на обучение, в бакалавърска и магистърска степен по дисциплините: „Трудово и осигурително право“; „Трудово право“; „Основи на правото“, „Основи на публичното право“, „Семейно и наследствено право“, „Гражданско право и процес“, „Наказателно право и процес“, „Гражданско състояние на лицата“, „Спецсеминар“.

Учебната натовареност напълно съответства на изискванията на ПРАС на ИУ-Варна за заемане на академичната длъжност.

Доц. Галина Йолова-Паскалева е член на екипа, разработил учебни програми по дисциплините Трудово право, Трудово и осигурително право, Основи на публичното право, Наказателно право и процес, Гражданско право и процес, Основи на правото, Спецсеминар, Семейно и наследствено право,

Гражданско състояние на лицата, Медиация и извънсъдебни спорове, Застрахователни сделки.

Видно от представените документи тя осъществява научно ръководство и рецензира дипломни работи на студенти в ОКС „бакалавър“, спец. Съдебна администрация.

Била е научен ръководител на докторанти по докторски програми Трудово право и обществено осигуряване и Гражданско и семейно право в ИУ-Варна, ВСУ „Черноризец Храбър“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, като има двама успешно защитили докторанти.

В качеството си на ръководител катедра „Правни науки“ поддържа връзки с представители на юридическата практика целящи да осигурят на студентите връзката теория-практика.

В обобщение, учебно-преподавателската работа на кандидата е напълно в съответствие - качествено и количествено с изискванията на чл. 62, т. 2 във връзка с чл. 71 и чл. 77, т. 2 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

V. Критични бележки и препоръки

На първо място, следва да се има предвид, че в областта на задължителното здравно осигуряване първото актуално научно изследване е монографията на Атлиана Милева - Осигурителни правоотношения по задължителното здравно осигуряване, С., Сиела, 2020.

На второ място, смятам за удачно кандидатът в бъдещата си научна дейност да насочи изследванията си за публикуване освен в икономически и в утвърдени юридически издания, което ще бъде полезно за по-доброто познаване на автора от българската правна общност

VI. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Съгласно представената справка е видно, че кандидатът покрива минималните критерии в конкурса за „професор“, като изпълнява националните минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.2б) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1).

VII. Заключение

В заключение изразявам становището си, че трудовете на доц. д-р Галина Огнянова Йолова-Паскалева, представени в конкурса за професор, са разработени на високо теоретично ниво и отговарят на изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 1, 2, букви „а“ и „б“, т. 3 и ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ). По тази причина ще подкрепя с положително гласуване кандидатурата на доц. д-р

Галина Огнянова Йолова-Паскалева за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. Право (Трудово право и обществено осигуряване) в катедра „Правни науки“ на Икономически университет-Варна.

19.09.2024 г.
гр. София

Подпис:
проф. д-р Таня Йосифова

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

ДО

Научното жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“, ИУ - Варна

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Андрей Александров, член на научното жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“ – ИУ - Варна, утвърдено със Заповед на ректора на ИУ – Варна № РД 06-98/09.07.2024 г.

Уважаеми колеги,

На основание чл. 4 във връзка с чл. 29а, ал. 1 ЗРАСРБ, чл. 81 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ – Варна и Заповед на ректора на ИУ – Варна № РД 06-98/09.07.2024 г., съм определен за член на научното жури по обявения в ДВ, бр. 44/21.05.2024 г. (с поправка в ДВ, бр. 49/11.06.2024 г.) конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“. На 23.08.2024 г. се проведе първото заседание на научното жури по обявения конкурс, на което ми беше възложено изготвянето на настоящата рецензия.

I. Общи бележки

1. В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ (ДВ, бр. 44/21.05.2024 г. (с поправка в ДВ, бр. 49/11.06.2024 г.)) участва един кандидат: доц. д-р Галина Огнянова Йолова-Паскалева, Ръководител катедра „Правни науки“ в ИУ – Варна.

2. За участие в конкурса кандидатката е представила множество научни трудове, сред които монография по чл. 77, т. 3 от ППАС в ИУ – Варна, монографии и студии по чл. 86, ал. 5, т. 2 от ППАС в ИУ – Варна, научни статии, доклади и други публикации. Като

хабилитационен труд е представена монографията „*Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване*“, Издателство „Наука и икономика“, ИУ – Варна (Библиотека Проф. Цани Калаянджиев), 2023 г., ISBN 978-954-21-1170-2. Настоящата рецензия ще се фокусира върху хабилитационния труд, като ще бъдат засегнати и други научни разработки на доц. Йолова-Паскалева, но без претенция за изчерпателност поради ограничения обем на рецензията.

3. Съгласно чл. 29, ал. 1 ЗРАСРБ *“кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ трябва да отговарят на следните условия:*

1. *да са придобили образователната и научна степен „доктор“ ...;*
2. *да са заемали академичната длъжност „доцент“ в същото или в друго висше училище или научна организация не по-малко от две академични години ...;*
3. *да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания ..., които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, на научната степен „доктор на науките“ и за заемане на академичната длъжност „доцент“;*
4. *да са представили други оригинални научноизследователски трудове, публикации, изобретения и други научни и научно-приложни разработки или художественотворчески постижения, които се оценяват по съвкупност;*
5. *да отговарят на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5;*
6. *да нямат доказано по законоустановения ред плагиатство или недостоверност на представените научни данни в научните трудове.”*

Както ще бъде обосновано по-долу, кандидатката отговаря на всички изброени условия.

II. Персонална характеристика на кандидата

Галина Огнянова Йолова-Паскалева е завършила средното си образование в СОУ “Св. Климент Охридски” – гр. Варна. През 1996 г. придобива магистърска степен по специалност „Право“ в Икономически университет – Варна. От 2004 г. е доктор по право на същия университет.

Професионалният ѝ път е свързан почти изцяло с ИУ – Варна, където последователно заема длъжностите „асистент“ (1996 г.), „старши асистент“ (от 2002 г. до 2004 г.), „главен асистент“ (до 2011 г.), „доцент“ (от 2011 г.). От 2015 г. до 2023 г. е Заместник Ръководител катедра „Правни науки“ в Икономически университет-Варна, а от 2023 г. е ръководител на катедрата. Преподавателската ѝ дейност включва впечатляващ брой учебни дисциплини: трудово право, осигурително право, основи на правото, основи на публичното право, семейно и наследствено право, гражданско право и процес, гражданско състояние на лицата, наказателно право и процес. Научен ръководител е на докторанти по докторски програми в ИУ-Варна, ВСУ „Черноризец Храбър“, Русенски университет „Ангел Кънчев“. Ръководител или участник е в множество научни проекти: *“Правен режим на почивките и отпуските - теоретични и практически аспекти“* (НПИ 140/ /30.04.2015 г.); *“Защита за индивидуалните субективни трудови права“* (Договор НИР №18/ 27.04.2018 г.); *“Актуални правни аспекти на трудовите договори и свързаните с тях правни институти“* (НПИ №116/17.04.2014 г.); *„Правни и икономически аспекти на контрол за спазване на трудовото законодателство“* (НПИ 43/РД – 14-1411 /25.06.2020 г.); *„Дигитализация и дигитални компетенции – тенденции и иновативни практики във висшето образование и пазара на труда, 2021 г.“* (проект № КП -06-Н-45/1 при ФНИ); *„Правоотношения и статут на лицата в съдебната власт в условията на дигитализация“* – (НПИ 57/2022 г. /последният проект още не е приключил/). В някои от изброените проекти съм имал честта и удоволствието да участвам и не мога да не споделя отличните си впечатления от съвместната работа с доц. Йолова-Паскалева. Тя е изключително организирана и с висока професионална компетентност, което способства за срочното приключване на задачите и постигане на целените научни резултати.

В два последователни мандата доц. Йолова-Паскалева е била председател на секция „Социални и правни науки“ при Съюз на учените – Варна. Член е на Българската асоциация по трудово право и обществено осигуряване. Член е и на няколко редакционни колегии на различни научни издания. Участията ѝ в научно-приложни проекти и организационни комитети на научни форуми са толкова многобройни, че е невъзможно да бъдат изчерпателно изброени, а и това едва ли е необходимо. И споменатото дотук е напълно достатъчно, за да се аргументира изводът, че доц. Йолова-Паскалева е утвърден учен с несъмнен авторитет и известност в академичните среди. Коректно попълнената от кандидатката справка-

декларация за заемане на академичната длъжност „професор“ показва „преизпълнение“ на количествените изисквания по всички показатели.

III. Изпълнение за законовите предпоставки за заемане на академичната длъжност „професор“

Кандидатката притежава докторска степен и е заемала длъжността „доцент“ в ИУ – Варна повече от две академични години. Тя изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ и изискванията за заемане на академична длъжност „професор“ в ИУ-Варна (на осн. чл.26, ал. 5 на ЗРАСРБ); решение в този смисъл беше взето на първото заседание на научното жури и го поддържам изцяло. Няма доказано по законоустановения ред плагиатство или недостоверност на представените научни данни в научните трудове; не съм открил такива индикации и при прегледа на представените научни трудове в настоящия конкурс.

В допълнение, доц. Йолова-Паскалева е била научен ръководител на двама успешно защитили докторанти; била е ръководител или участник в редица научноизследователски проекти; участвала е в многобройни национални и международни научни форуми; прилага справка с впечатляващ брой цитирания. Специално по отношение на цитиранията бих искал отново да подчертая нещо, на което изключително държа и съм включвал като коментар в почти всички рецензии и становища, които съм изготвял като член на научни журита. На цитиранията не бива да се гледа само като на наукометричен показател, а и като на една своеобразна негласна оценка за всеки учен от страна на неговата професионалната общност. Множеството позовавания на научните трудове на доц. Йолова-Паскалева от голям брой автори в трудово и осигурителноправната ни литератури говори за научната им стойност и практическата им полезност – ако разработките не се отличаваха с тези характеристики, те нямаше да бъдат толкова често цитирани. Заемането на академична длъжност „професор“ предполага широка разпознаваемост на кандидата в професионалните среди, каквато доц. Йолова-Паскалева без съмнение притежава.

IV. Съдържателна характеристика на представения монографичен труд „Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“

Монографията е с общ обем от 263 страници. Тя представлява едно актуално и необходимо на българската осигурителноправна доктрина и практика научно изследване. В структурно отношение то е разделено в три глави.

Глава първа разглежда общата теория и систематика на понятията „здравноосигурителен статут“ и „понятието и видове здравноосигурени лица“ и очертава мястото на здравноосигурителните права в контекста на принципите на задължителното здравно осигуряване и механизмите на функциониране на здравноосигурителната система, както и националните, наднационалните и международните източници на правата на здравноосигурените лица.

Глава втора е посветена на анализ и систематика на здравноосигурителните права по Закона за здравето осигуряване в аспектите на нормативното им установяване, систематика, същност и характеристики, както и механизми за реализиране, установени в доразвиващите ги подзаконовни нормативни актове.

Глава трета изследва специалната категория пациентски права по Закона за здравето, приобщими към статута на осигурените в качеството им на пациенти в съпоставителен и систематичен аспекти предвид спецификите на установяването им в националната и някои чуждестранни правни уредби.

На база на анализа в отделните части се формират обобщения, изводи, набелязват се тенденции и предложения de lege ferenda за усъвършенстване на законодателството.

Впрочем, аз вече съм имал повод да представя становището си относно достойнствата на разглеждания труд. Още преди публикуването му бях поканен от Катедра „Правни науки“ на ИУ-Варна да участвам в обсъжданията в първичното звено, като изразя препоръка дали трудът да бъде публикуван. Категоричната ми препоръка беше монографията да бъде публикувана. Оттогава насам мнението не се е променило, затова ще си позволя да възпроизведа дословно част от становището си от май 2023 г.:

„Запознах се с интерес с изследването на колежата доц. Йолова на тема „Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“. Предложеният анализ е посветен на интересни и актуални правни въпроси, по които до момента липсва цялостно монографично изследване. Ползите и научните приноси на труда са несъмнени.

Заслужава специално да бъдат отбелязани следните белези на монографията:

• **Структурата на изследването е правилна и балансирана. Проблемите са разгледани в логична последователност, детайлно и достъпно.**

- *Направени са някои полезни класификации, спомагащи за теоретичното осмисляне и изучаване на института (напр. на групите права на здравноосигурените лица и др.)*

- *Ясно изразен приносен характер имат напр. изясняването на понятието „първична медицинска помощ“; на правната характеристика на договорите между НЗОК/РЗОК и изпълнителите на медицинска помощ и др.*

- *Предложенията de lege ferenda като цяло са обосновани и разумни и е желателно да бъдат съобразени от законодателя при бъдещи нормативни промени.*

- *Изследването се основава на разнообразни изследователски и тълкувателни методи, написано е на прецизен правен език.*

...

Избраната тема за монографичен труд - „Права на осигурените лица по задължителното здравно осигуряване“ е както актуална, така и обществено и съответно научно значима. Трудът е написан е на ясен и достъпен език, без това да влияе негативно на академичното му ниво. Поради изложените съображения категорично препоръчвам публикуването на монографията“

В допълнение към тази обща оценка бях направил и някои конкретни предложения – някои с редакционен характер, а други по същество – които считах за удачни за подобряване на изследването. При настоящия втори прочит на вече публикуваната монография ми направи положително впечатление, че кандидатката е вложила време и усилия да съобрази част от направените препоръки. Така например по-голямо внимание е отделено на електронната система на медицинската експертиза. Друг въпрос, който сме обсъждали с доц. Йолова-Паскалева (и по който в първоначалния вариант на монографичния труд липсваше изрично формулирано становище) е дали в управлението на НЗОК чрез участие в Надзорния съвет би следвало да влизат само здравноосигурени лица или и други лица измежду кръга на пациентите въобще, част от които може и да нямат надлежен здравноосигурителен статут. На с. 152 – 153 от изследването кандидатката е изразила категорично становище по темата, което напълно споделям: *„Струва ми се, че на този въпрос би следвало да се отговори отрицателно дотолкова, доколкото в кръга на въпросите, в които лицата взимат участие, влизат въпроси, касаещи механизмите за функционирането на здравноосигурителната система. Възприемането на противното*

становище би означавало възможност за създаване и съответно – реализиране на права, на които не съответства адекватен статут на лицето, в частност – състояние на осигуреност. Това би било сериозно отстъпление от принципа на контрибутивност, особено там, където става въпрос за решаващи принципи на функциониране на здравноосигурителния модел, принципно предназначен да е в полза на здравноосигурените лица.“

Част от предложените препоръки не са възприети от авторката, което, разбира се, е логично и обяснимо – възможно е тя да ги е възприела като не толкова удачни или значими в контекста на цялостното изследване. Все пак ще си позволя още веднъж да предложа проблемите във връзка с правото на достъп до медицинска помощ (като т.нар. „планов прием“) да се развият и през призмата на пандемията от COVID-19, обявеното извънредно положение и последвалата го извънредна епидемична обстановка. Тази тема почти не присъства в анализа, може би защото авторката е преценила, че е с преходно значение и към настоящия момент вече е загубила актуалността си. Пандемията обаче показва по особено категоричен начин колко уязвимо може да е правото на достъпна медицинска помощ и този трудно научен урок не бива да бъде забравян.

В обобщение на тази част от рецензията бих искал да посоча, че само по себе си насочването към неизследвана в българската правна доктрина тематика говори за научноизследователска работа с приносен характер. Принос представляват и предложенията *de lege ferenda*, които считам за напълно обосновани (напр. в законодателството да се въведе коректно, недвусмислено и непротиворечиво понятие за качество на медицинската помощ, ясни критерии за оценка в обобщени документи, унифицирани стандарти, които са приложими за всички клинични дейности, по-ясна конкретика на задълженията при прилагането на добрите медицински практики, както и практическото доразвитие на механизми за рейтинга на лечебните заведения, базирани на ясни показатели, свързани с пациентската удовлетвореност във всеки един етап от провеждането на лечението.).

V. Други научни изследвания на доц. Йолова-Паскалева, представени в конкурсната процедура

Както беше посочено, кандидатката е представила богата научна продукция за участието си в конкурса.

На първо място, намирам, че и трудове, които засягат въпроси извън кръга на трудово- и осигурителноправната тематика (напр. *По някои въпроси за академичната глобализация и синергията в научните изследвания* (в съавторство с А. Андреева) следва да се приемат като публикации, показващи широкия спектър на научните интереси на авторката. Все пак по мое мнение те нямат самостоятелно значение за преценката на професионалните ѝ постижения за целите на конкурса за професор по трудово и осигурително право.

На следващо място, **общият преглед на научната продукция на доц. Йолова-Паскалева в сферата на трудовото и осигурителното право** през последните години показва следните тенденции:

- **Подчертан интерес към проблемите на осигурителното право и най-вече материята на здравното осигуряване.** Както хабилитационният труд, така и голяма част от статиите, изнесените доклади на научни форуми от кандидатката и т.н. са посветени на важни осигурителноправни проблеми като осигурителен стаж, кръг на осигурените лица, осигурени социални рискове, осигурителни престации и пр.
- **Богатство на изследваната проблематика:** анализирани са множество трудовоправни и осигурителноправни институти в най-различни техни проявления. Както беше посочено, като че ли по-често вниманието на авторката са привличали проблемите на осигурителното право и свързани с тях въпроси, но не липсват и някои изследвания в областта на трудовото право (*Правен режим на почивките и отпуските: Теоретични и практически аспекти* (2018, в съавторство с А. Андреева); *Специфики на трудовата дейност на чужденците в сферата на туризма в България* (2019, в съавторство с А. Андреева и Д. Димитрова), *Принципите на свобода на труда и свобода на договаряне в контекста на потребността от актуализация на гъвкавите форми на заетост* (2019, в съавторство с А. Андреева) и др.);
- **Засилен интерес към най-новите проблеми на осигурителните отношения:** Доц. Йолова-Паскалева често насочва интереса си към теми, които почти не са засягани в българската правна доктрина, а стават все по-актуални на европейско и световно ниво. Сред тях са проблемите с използването на изкуствения интелект, осигурителноправните аспекти на работата чрез платформа, цифровата

трансформация в здравеопазването и много други. Специално внимание тук заслужават например: *Liability in Labor Legislation: New Challenges Related to the Use of Artificial Intelligence Responsible AI and Ethical Issues for Businesses and Governments...* (2021 г., публикация по Scopus, в съавторство с А. Андреева); *Digitalization and the new Legal and Economic Challenges to Employers in Implementing Internal Control.* (2021 г., публикация по Scopus, в съавторство с П. Недялкова и А. Андреева); *Трудово и осигурителноправни аспекти на работата през платформа - предизвикателства и възможни законодателни решения* (2022 г., в съавторство с А. Андреева); *Цифровата трансформация в здравеопазването в контекста на правото на достъп до медицинска помощ. Медицинско право и здравеопазване* (2021 г., в съавторство с А. Андреева); *Изграждане на Националната здравноинформационна система - тенденции и правна рамка* (2020 г., в съавторство с А. Андреева) и др. Тези теми тепърва ще стават обект на анализ в правната ни литература, като няма да е пресилено да се каже, че в тях вече ясно се откроява една „варненска школа“, представена от учени и преподаватели в ИУ – Варна, сред които своето достойно място заема доц. Йолова-Паскалева.

VI. Обща оценка и заключение

Научните публикации на доц. Йолова-Паскалева, представени за целите на настоящата процедура, убедително демонстрират способността ѝ да изследва задълбочено проблемите, към които е насочила вниманието си. Публикациите, представени за участие в конкурса, покриват всички законови изисквания не само като обем, а и като качество.

Въз основа на изложеното убедено изразявам мнението си, че кандидатката отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“, въведени със Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му, както и на Правилника за развитие на академичния състав в ИУ – Варна.

Преценявайки съвкупно научноизследователската дейност, въплътена в редица публикации, вкл. монографични трудове, посветени на актуални и практически значими теми и съдържащи научни приноси – лично дело на авторката, в качеството ми на член на научното жури по чл. 25 ЗРАСРБ давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на кандидатурата на доц. д-р Галина Огнянова Йолова-Паскалева за заемането на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Трудово право

и общественно осигуряване“ за нуждите на ИУ – Варна, и предлагам на научното жури да вземе единодушно решение, с което да предложи доц. д-р Йолова-Паскалева за професор.

10 септември 2024 г. Член на научното жури:

Andrey Digitally signed
10V
Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679 2

доц. д-р Андрей Александров,
Институт за държавата и правото при
Българска академия на науките
ЮЗУ „Неофит Рилски“